

Projekt: Digitální učební materiály ve škole, registrační číslo projektu CZ.1.07/1.5.00/34.0527

Příjemce: Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická, Husova 3, 371 60 České Budějovice

Název materiálu: Množiny I. – Základní množinové pojmy

Autor materiálu: Jandová Helena

Datum (období) vytvoření: září 2012

Zařazení materiálu:

Šablona: Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT (III/2)

Předmět: Matematika, 1. ročník

Sada: MA1

Číslo DUM: 06

Tematická oblast: Základní poznatky z matematiky

Ověření materiálu ve výuce:

Datum ověření: 26. 9. 2012

Ověřující učitel: Helena Jandová

Třída: LA 1

Popis způsobu použití materiálu ve výuce: Výuka základních poznatků z matematiky v 1. ročnících SZŠ. Výuková elektronická prezentace, která je určena pro seznámení žáků s množinami a základními operacemi s nimi. Materiál může sloužit jako pomůcka doplňující výklad učitele, ale také je vhodná pro domácí přípravu žáků (např. zpřístupněním formou e-learningu). Materiál obsahuje zpětnou vazbu ověřující pochopení látky v podobě řešených příkladů.

Tento výukový materiál je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

MNOŽINY I.

Základní množinové pojmy

MNOŽINA

- souhrn určitých objektů (předmětů)

Příklad:

les je množina stromů;
třída množina žáků apod.

- množiny značíme velkými písmeny
např. **A, B, C**

PRVKY (ELEMENTY) MNOŽINY

- objekty (předměty), jejichž souhrn vytváří danou množinu
- všechny prvky množiny (bez ohledu na pořadí) zapisujeme do složených závorek { }

SYMBOLICKÝ ZÁPIS:

$x \in A$ **x je prvkem množiny A**

$x \notin A$ **x není prvkem množiny A**

URČENÍ MNOŽINY

Množinu můžeme určit:

výčtem jejích prvků

uvedením charakteristické
vlastnosti jejích prvků

URČENÍ MNOŽINY

VÝČTEM PRVKŮ

množina **A** je určena *výčtem prvků*:

$$A = \{1, 2, 3\}$$

říkáme:

množinu **A** tvoří prvky **1, 2, 3**

POZNÁMKA:

- výčtem prvků se obvykle určují konečné množiny tj. množiny, které mají konečný počet prvků**

URČENÍ MNOŽINY

UVEDENÍM CHARAKTERISTICKÉ VLASTNOSTI JEJÍCH PRVKŮ

○ množinu $A = \{ 1, 2, 3 \}$

zapišeme pomocí charakteristické vlastnosti takto:

$$A = \{ x \in \mathbb{N}; x < 4 \}$$

čteme:

množina A

je množina všech přirozených čísel menších než 4

POZNÁMKA:

- o uvedený způsob zápisu používáme jak pro konečné, tak i pro nekonečné množiny**

PŘÍKLADY NEKONEČNÝCH MNOŽIN

- Množina všech kladných reálných čísel:

$$R^+ = \{ x \in R; x > 0 \}$$

- Množina všech záporných reálných čísel:

$$R = \{ x \in R; x < 0 \}$$

- Množina přirozených čísel větších než 3:

$$C = \{ x \in N; x > 3 \}$$

- Množina celých čísel menších než -5:

$$D = \{ x \in Z; x < -5 \}$$

PŘÍKLADY KONEČNÝCH MNOŽIN

- Množina přirozených čísel menších než 10

$$B = \{ x \in \mathbb{N}; x < 10 \}$$

- Množinu B můžeme zapsat také výčtem prvků:

$$B = \{1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9\}$$

- Čtyř-prvková množina symbolů

$$M = \{\heartsuit, \spadesuit, \clubsuit, \diamondsuit\}$$

- Množina samohlásek (má pět prvků)

$$N = \{a, e, i, o, u\}$$

PRÁZDNÁ MNOŽINA

- nemá žádný prvek

- značíme: $\emptyset$ nebo $\{\}$

- Příklad:

Množina všech přirozených čísel menších než 1:

$$B = \{ x \in \mathbb{N}; x < 1 \}$$

$$B = \emptyset$$

PODMNOŽINY

Definice:

Říkáme, že množina B je **podmnožinou** množiny A právě tehdy, když každý prvek množiny B je zároveň prvkem množiny A

Zapisujeme: $B \subset A$

VZTAHY MNOŽIN A PODMNOŽIN

- každá množina je svojí podmnožinou:

$$A \subset A$$

- prázdná množina je podmnožinou každé množiny

$$\emptyset \subset A$$

- vztah

„být podmnožinou“ se nazývá inkluze

POZNÁMKA

- Pozor na rozdíl mezi pojmy:

být prvkem $\times$ **být podmnožinou**

- např.

č. **1** je prvkem množiny **{1, 2, 3}**, není ale její podmnožinou

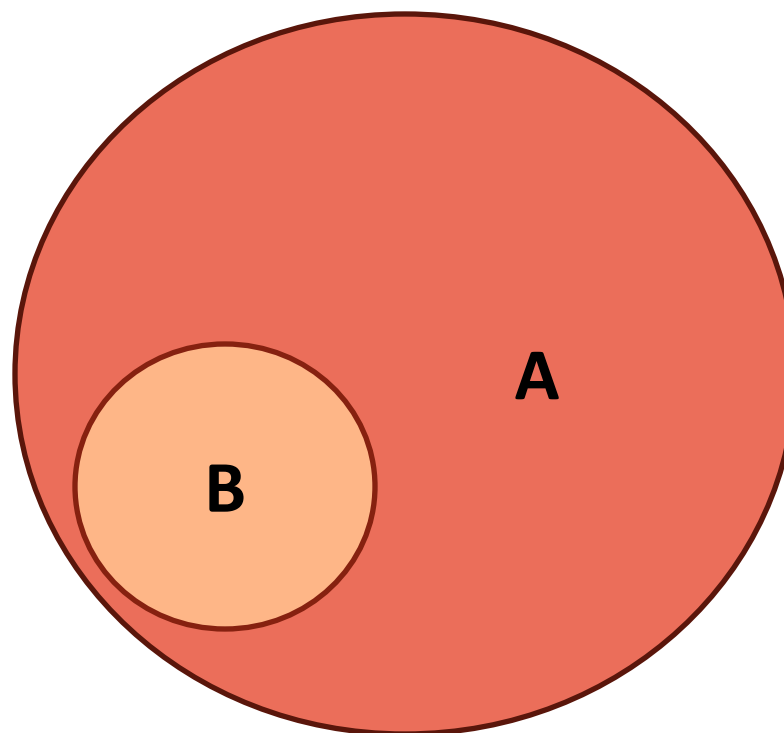
množina **{1}** je podmnožinou množiny **{1, 2, 3}**,
není však jejím prvkem

GRAFICKÉ ZOBRAZENÍ MNOŽINY A PODMNOŽINY

$$B \subset A$$

Množina B je **podmnožinou** množiny A

PŘÍKLADY

1. Zapište všechny podmnožiny množiny $A = \{ 1, 2, 3 \}$.

2. Zapište všechny podmnožiny množiny $B = \{ -3; 0; 0,5 ; 1 \}$, které jsou současně podmnožinou množiny Z .

ŘEŠENÍ:

1. $\emptyset, \{1\}, \{2\}, \{3\},$

$\{1, 2\}, \{1, 3\}, \{2, 3\},$

$\{1, 2, 3\}.$

2. $\emptyset, \{-3\}, \{0\}, \{1\},$

$\{-3, 0\}, \{-3, 1\}, \{0, 1\},$

$\{-3, 0, 1\}.$

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

BUŠEK, Ivan a Emil CALDA. *Matematika pro gymnázia: Základní poznatky z matematiky*. 4. vydání. Praha: Prometheus, 2008. Učebnice pro střední školy. ISBN 978-80-7196-366-0

CALDA, Emil. *Matematika pro netechnické obory SOŠ a SOU, 1.díl*. 1. vydání. Praha: Prometheus, 2008. Učebnice pro střední školy. ISBN 978-80-7196-020-1

